

Obsah

Předmluva	9
---------------------	---

ČÁST I

1. Úvod	11
2. Přehled nejdůležitějších vztahů z termodynamiky plynů	12
2.1 Základní pojmy a zákony	12
2.2 Vratné změny stavu dokonalých plynů	15
3. Pístové kompresory	21
3.1 Termodynamické základy teorie pístových kompresorů	21
3.11 Teoretický oběh dokonalého kompresoru v diagramu $p-v$	21
3.12 Oběh dokonalého kompresoru v entropickém diagramu $T-s$	26
3.13 Vliv škodlivého prostoru, objemová účinnost	28
3.14 Účinnost dopravní	30
3.15 Odchylky skutečného oběhu od teoretického v diagramech $p-v$ a $T-s$	31
3.16 Stlačování ve více stupních	33
3.17 Výkony a energetické účinnosti pístových kompresorů	37
3.18 Určení hlavních rozměrů pístového kompresoru	39
3.2 Celkové uspořádání pístových kompresorů	41
3.3 Rozvod pístových kompresorů	46
3.4 Pohon a regulace pístových kompresorů	48
3.41 Pohon pístových kompresorů	48
3.42 Regulace pístových kompresorů	49
3.5 Rotační pístové kompresory	53
3.51 Kompresory křídlové	54
3.52 Kompresory šroubové	55
3.6 Pístové vývěvy	57
3.7 Charakteristické znaky provedených pístových kompresorů	62
3.71 Malé rychloběžné kompresory	62
3.72 Kompresory středního výkonu	64
3.73 Velké pístové kompresory	66
4. Základy teorie lopatkových strojů	68
4.1 Teorie radiálního stupně	68
4.11 Způsob práce a rychlostní trojúhelníky	68
4.12 Výkon předaný tekutině oběžným kolem — Eulerova rovnice	70
4.13 Stupeň reakce	74
4.14 Volba úhlů lopatek	75
4.15 Charakteristika $V-H$ ideálního stroje	78
4.16 Vliv konečného počtu lopatek	79

4.17	Energetické ztráty	82
4.18	Charakteristika $V-H$ skutečného radiálního stupně	84
4.2	Teorie osového stupně	86
4.21	Způsob práce osového stroje	86
4.22	Proudění tekutiny nehybnou mříží	86
4.23	Zvýšení tlaku vzdušiny v pohyblivé se lopátkové mříži	88
4.24	Využití teorie leteckých nosných ploch pro návrh lopatky osového stupně	91
4.25	Výpočet zvýšení tlaku v osovém oběžném kole pomocí teorie nosných ploch bez uvažování ztrát	92
4.26	Stupeň reakce	93
4.3	Bezrozměrná charakteristická čísla lopátkových strojů	95
5.	Rotační lopátkové kompresory	100
5.1	Odstředivé kompresory	100
5.11	Stlačování vzduchu v jednostupňovém kompresoru bez chlazení	100
5.12	Výkony, ztráty a účinnosti nechlazeného stupně radiálního kompresoru	104
5.13	Vicestupňové kompresory bez chlazení	106
5.14	Kompresory s chlazením	108
5.15	Konstrukční poznámky. Směry vývoje	111
5.16	Labilní stavy při chodu turbokompresorů	118
5.17	Pohon a regulace turbokompresorů	120
5.2	Osově kompresory	123
6.	Příslušenství kompresorů a kompresorové stanice	128
6.1	Mazání kompresorů	128
6.11	Mazání hnacího ústrojí pístových kompresorů	128
6.12	Mazání válců a ucpávek	128
6.13	Vlastnosti mazacích olejů pro pístové kompresory	129
6.14	Mazání turbokompresorů	130
6.2	Chlazení kompresorů	131
6.21	Chlazení válců pístových kompresorů	131
6.22	Chlazení vzduchu mezi jednotlivými stupni. Výpočet chladiče	132
6.23	Celkové uspořádání chladičů	135
6.3	Kompresorovny a rozvod stlačeného vzduchu na důlních závodech	136
6.31	Strojovna	136
6.32	Sací potrubí kompresorů	137
6.33	Výtlačné potrubí	137
6.34	Příslušenství pístových kompresorů	138
6.35	Příslušenství odstředivých kompresorů	138
6.36	Rozvod stlačeného vzduchu	138
7.	Ventilátory	140
7.1	Ventilátory odstředivé	140
7.11	Základní vztahy	140
7.12	Ztráty, účinnosti a výkony	142
7.13	Charakteristiky odstředivého ventilátoru	145
7.14	Postup při výpočtu hlavních rozměrů odstředivého ventilátoru	146
7.2	Ventilátory osové	147
7.21	Ztráty v oběžném kole a difuzoru	147
7.22	Charakteristika $\Delta p-V$ ideálního a skutečného osového ventilátoru	149
7.23	Různé typy osových ventilátorů	151
7.3	Požadavky provozu	153
7.31	Odpory potrubí. Provozní bod	153
7.32	Ekvivalentní dýza	155
7.33	Bezrozměrné charakteristiky ventilátorů	156
7.4	Pohon a regulace ventilátorů	158
7.41	Pohon ventilátorů	158
7.42	Regulace ventilátorů	159
7.5	Provoz ventilátorů pracujících na společné potrubí. Labilní provozní stavy	161
7.6	Požadavky na ventilátory v hornických závodech. Některé typické konstrukce	163

8. Čerpadla	172
8.1 Pistová čerpadla	174
8.11 Způsob práce	174
8.12 Odpory v sacím a výtlačném potrubí	175
8.13 Maximální sací výška pístových čerpadel	178
8.14 Význam a velikost větrníků	179
8.15 Zásady návrhu a konstrukčního provedení pístových čerpadel	180
8.16 Celkové uspořádání, pohon a regulace pístových čerpadel	182
8.17 Zvláštní druhy objemových čerpadel	185
8.2 Odstředivá čerpadla	187
8.21 Všeobecné poznámky a základní vztahy	187
8.22 Ztráty, účinnosti a výkony	189
8.23 Maximální sací výška odstředivých čerpadel; kavitace	191
8.24 Charakteristika odstředivého čerpadla, měrné otáčky	193
8.25 Postup při výpočtu hlavních rozměrů a návrhu odstředivého čerpadla	196
8.26 Provedení částí čerpadla. Zachycení osového tahu	199
8.27 Uspořádání odstředivých čerpadel	202
8.28 Pohon odstředivých čerpadel. Požadavky provozu a regulace	204
8.29 Společná práce více čerpadel	207
8.3 Čerpadla osová	209
8.4 Samonasávací čerpadla	211
8.5 Zvláštní druhy čerpadel používaných v hornictví	212
8.6 Čerpací zařízení na hlubinných dolech	217
9. Porovnání různých druhů strojů z hlediska požadavků provozu a celkové hospodárnosti	220
9.1 Kompresory	220
9.2 Ventilátory	223
9.3 Čerpadla	225

ČÁST II

10. Základní energetické otázky	227
11. Výroba a rozvod energie všeobecně	229
11.1 Zdroje surové energie v přírodě	229
11.11 Energie slunečního záření	229
11.12 Energie větrů	230
11.13 Vodní díla	230
11.14 Paliva	232
11.2 Surová energie a její zušlechťování	234
11.21 Uhlí a jeho vlastnosti	234
11.22 Mechanická úprava uhlí	235
11.23 Chemická úprava uhlí	236
11.24 Jaderná energie	238
11.3 Elektrárny a teplárny	239
11.31 Dnešní stav vývoje v parních elektrárnách	240
11.32 Vývoj parních elektráren v ČSSR v nejbližší budoucnosti	242
11.33 Teplárny	243
11.34 Elektrárny s plynovými turbinami	244
11.35 Jaderné elektrárny	245
11.4 Energetické výrobní náklady a sazby za dodávanou energii	246
11.5 Přenos energie	248
11.51 Pevná paliva	248
11.52 Doprava kapalin a plynů potrubím	249
11.53 Přenos energie elektřinou	251
11.6 Akumulace energie	252
11.7 Využití zdrojů druhotné a odpadové energie	253

12. Řízení energetického hospodářství podniku	256
12.1 Úkoly a organizace energetických složek podniku	256
12.11 Úkoly hlavního energetika	256
12.12 Organizace energetického hospodářství podniku	258
12.13 Organizace a kontrola obsluhy energetických zařízení	260
12.2 Energetické bilance a energetické charakteristiky	262
12.21 Energetické bilance	262
12.22 Energetické charakteristiky jednotlivých agregátů	265
12.23 Sestrojování charakteristik jednotlivých zařízení	268
12.24 Energetické charakteristiky skupin agregátů	270
12.25 Použití energetických charakteristik k hospodárnému rozdělování výkonu	272
12.3 Normování a rozbor spotřeby energie	277
12.4 Plánování v energetickém hospodářství podniku	281
13. Hospodaření energií na hornických závodech	285
13.1 Zásobování energií	285
13.2 Hospodaření teplem v páře a horké vodě	286
13.21 Výroba tepla ve vlastní kotelně	286
13.22 Parní pohony	290
13.23 Zásobování závodů u teplem	292
13.24 Rozvod tepla	293
13.25 Potřeba tepla k vytápění budov	295
13.26 Klimatizace a chlazení pracovišť	298
13.3 Stlačený vzduch	300
13.31 Využití stlačeného vzduchu ve strojích a zařízeních	300
13.32 Energetická hospodárnost pneumatických strojů	303
13.33 Tlakové ztráty v rozvodu stlačeného vzduchu	306
13.34 Objemové ztráty v rozvodu stlačeného vzduchu	309
13.35 Zmenšování vlhkosti stlačeného vzduchu	312
13.36 Výroba stlačeného vzduchu	314
13.37 Určení výkonu kompresorové stanice na důlním závodě	315
13.38 Celková účinnost přeměny energie při přenosu stlačeným vzduchem	315
13.4 Hospodaření elektřinou	317
13.41 Elektřina na povrchu hlubinných dolů	317
13.42 Elektřina v podzemí dolů	320
13.43 Elektřina na povrchových dolech (lomech)	322
13.5 Vodní hospodářství	323
13.6 Celková spotřeba energie hornického závodu. Souhrnná energetická bilance	327
14. Některé z budoucích energetických problémů v hornických závodech	336
14.1 Možnosti používání racionálnějších forem energie	336
14.2 Využívání druhotných energetických zdrojů a odpadních paliv	339
14.3 Perspektivní možnosti vývoje mechanizace a zvyšování produktivity práce	340
Rejstřík	345